

**Velja po pošti:**  
za celo leto naprej .. K 26—  
za en mesec .. " 2-20  
za Nemčijo celoletno .. " 28—  
za ostale inozemstvo .. " 35—  
**V Ljubljani na dom:**  
za celo leto naprej .. K 24—  
za en mesec .. " 2—  
V spravi prejemov mesečno .. 1-80  
**Sobotna izdaja:**  
za celo leto .. " K 7—  
za Nemčijo celoletno .. " 9—  
za ostale inozemstvo .. " 12—

# SLOVENEK

**Inserati:**  
Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)  
za enkrat . . . . . po 30 v  
za dva- in večkrat . . . . . 25,,  
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.  
**Poslano:**  
Enostolpna pettirvsta po 60 v  
Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri pop.  
Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
Rokopisaj se ne vračajo; nevrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

## Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-horv. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 168.

### Na pomoč vdovam in sirotam naših padlih junakov!

(Govor deželnega predsednika grofa Attemsa na ustanovnem občnem zboru »Kranjskega deželnega društva c. kr. zaklada za vojaške vdove in sirote in za mladinsko skrb«.)

Vaša cesarska in kraljeva Visokost, velespoštovani zbor! Visoko odklikovanje je doletelo deželno društvo, da je Njegova c. in kr. Visokost presvetli gospod nadvojvoda Leopold Salvator, namestnik Najvišjega pokrovitelja c. in kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote, Njegovega Veličanstva cesarja, blagovolil prisostvovati ustanovni slavnosti.

Blagovoli Vaša c. in kr. Visokost najmilostljiveje sprejeti za to najgloblje zahvalo deželnega društva.

Kranjsko deželno društvo, katerega visoki namen je skrb za ostale v vojni padlih vojakov: za vdove in sirote naših hrabrih deželnih sinov, ki so dali svoje življenje za cesarja in državo, pa tudi otroško varstvo in mladinsko skrb v obče, se bo gotovo z vsemi močmi posvetilo izvršitvi svoje vzvišene naloge.

Složno in marljivo se hočemo lotiti dela in prinesiti onim družinam, ki so v vojni izgubile svojega rednika in kjer državna pomoč ne zadostuje, pomoč in tolažbo.

Dasiravno pa imajo v društvu sedež in glas zastopniki vseh merodajnih oblasti, vendar društvo ne bo moglo pogrešati sodelovanja tistih činiteljev, ki se morejo že po svoji službi in poklicu pečati s skrbjo za blagor in korist potrebnih v obče, posebej pa še za varstvo potrebno mladino.

Tu bi apeliral na deželno zastopstvo občinske urade, na sodne oblasti, na že obstoječe organizacije za mladinsko skrbstvo in prav posebno na knezoškofijskih ordinarijat in župne urade, s katerimi vsemi bo skušalo biti deželno društvo v trajnem iskrenem stiku, ker bo njegovo delovanje samo tedaj uspešno, ako bo deželno polne pomoči cele dežele do vsakega najmanjšega kraja v njej.

Bodi mi dovoljeno, izreči c. kr. avstr. zakladu za vojaške vdove in sirote, češar velespoštovanega gospoda podpredsednika, Njegovo Svetlost princa Lobkowitza, v imenu deželnega društva najudanejšo pozdravljamo, — najprisrčnejšo zahvalo, da je predsedstvo zaklada za vojaške vdo-

ve in sirote tako stanovito podpiralo predela za ustanovitev našega deželnega društva. C. kr. avstr. zaklad za vojaške vdove in sirote naj nam blagovoli tudi v bodoče nakloniti svojo blagohotnost. Stalne podpore in pomoči centralnega zaklada bomo zelo potrebovali!

Moj pozdrav veljaj tudi vsem danes došlim damam in gospodom.

Njihov prihod mi dokazuje, da je misel, da je treba skrbeti za vdove in sirote v vojni padlih deželnih sinov, v njihovih srcih našla odmev. Četudi se ne bodo mogli vsi neposredno udeleževati društvenega delovanja, bo njihovo sodelovanje neprecenljivo že s tem, da bodo ostali društvu prijazno naklonjeni, da mu bodo pridobivali vedno novih članov in stali ob strani s spodbudami in tudi dejanskim sodelovanjem na prireditvah v korist društva.

Organizacija deželnega društva Vam je, velespoštovane dame in gospodje, znana iz oklicev v dnevnem časopisu. V posameznih okrajih se imajo ustanoviti okrajna društva ter je tu v prvi vrsti upati, da bodo že obstoječa društva za mladinsko skrbstvo, ki so ustanovljena skoraj po vseh okrajih, raztegnila svojo delavnost tudi na skrb za vdove po padlih vojnikih in v tem smislu izpremenila svoja pravila.

V ozkem stiku z deželnim društvom je nova organizacija: Zenski vojni prispevek. Misel je ta: ženska, ki kot soproga in mati najbolj čuti z vdovami in sirotami in brž vidi, kje je treba pomoči, naj stopi v službo dobre stvari. Če le mogoče, bodi v s a k a ženska v deželi član te organizacije in njena sotrudnica. Poizvedovala bo o razmerah, revščini vdov in sirot, svetovala, kako bi bilo mogoče pomagati, obiskovala sirote, ki so v zasebni oskrbi in se prepričala o njih položaju in negi. To so patriotske dolžnosti, katere bodo kranjske žene radovoljno prevzele. Z izpopolnitvijo te organizacije, to je z ustanovitvijo našemu deželnemu društvu neposredno priključene deželne skupine Zenskega vojnega prispevka ter s snovanjem okrajnih podružnic bomo takoj začeli. Zaenkrat bodi le omenjeno, da je padla prošnja moje žene za pristop k Vojnemu prispevku žen na rodovitna tla in da šteje ta organizacija že 1843 članov. Gospodom okrajnim glavarjem gre zasluga, da so tako uspešno uvedli nabiranje članic za Vojni prispevek žen; izrekam jim tu prisrčno zahvalo in jih prosim, da bi nadaljevali svoje delo v podporo tej akciji.

Velespoštovani navzoči! Deželno društvo ima pred seboj veliko nalogo, katero bi imenoval malone presilno. Rane, ki jih je vsekala vojna do zadnje kočje, naj se zacelijo in omili boleš. Seveda bo morala tu v prvi vrsti država zakonito poskrbeti za pomoč. Dokler to ne bo urejeno, pa tudi še potem, bo morala poseči vmes splošnost s svojo pomočjo: deželno društvo bo moralo poskrbeti za podporo vdovam, za preskrbo, nego in vzgojo sirot.

Spričo velikih žrtev, ki jih je zahtevala sedaj že tri leta trajajoča svetovna vojna, bo treba tudi izredno velikih sredstev, katerih deželno društvo — četudi je že v prvih tednih svojega obstoja prešlo na članarini in velikodušnih darovih nad 30.000 K — ne bo nikdar imelo. Pomoč bo morala priti od »zgoraj« in ta »zgoraj« se imenuje v tem slučaju: »C. kr. avstrijski zaklad za vojaške vdove in sirote«. Nanj, ki razpolaga z mogočnimi viri, se bomo morali obračati in kot predsednik kranjskega deželnega društva smatram za umestno, da že danes prosim visoko predsedstvo Centrale, naj bi dobrohotno reševalo naše bodoče prošnje.

Današnja navzočnost Njegove c. in kr. Visokosti namesniga pokrovitelja c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote nadvojvoda Leopolda Salvatorja nam vzbuja najboljšo nade za bodočnost in pričakovati smemo, da bo Njegova c. in kr. Visokost deželnemu društvu milostljiv pospeševatelj njegovih koristi, mogočen priprošnjik pri Najvišjem pokrovitelju in Najvišji pokroviteljici — Njunih Veličanstvih cesarju in cesarici.

Našo najgloblje hvaležnost za najmilostljivejši prihod Njegove c. in kr. Visokosti na današnji ustanovni shod hočemo glasno izraziti z iz srca prihajajočim klicem:

Njegova c. in kr. Visokost presvetli gospod nadvojvoda Leopold Salvator. Živio, živio, živio! (Burni živio-klici in živahno odobravanje.)

Vse prispevke, članarino in darila v zgoraj označeni plemeniti namen je pošiljati na naslov: »Kranjsko deželno društvo c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani, Deželna vlada.« Ustanovniki plačajo enkratni prispevek 500 kron, utemeljitelji enkratni prispevek po 200 K, prispevajoči udje po 20 in 10 K.

### Za begunce.

Zadnjič sem pisal, katera glavna načela naj bi imel po mnenju »begunskega odseka« zakon v pomoč beguncem.

Odsek je sprejel načrt, ki se glasi takole:

#### § 1.

Pravico do državne begunske oskrbe imajo osebe, ki so bodisi vsled oblastvene odredbe, bodisi prostovoljno radi preteče, neposredne vojne nevarnosti morale zapustiti svoje stalno bivališče, ali se pa tja vrniti ne morejo (vojni begunci), in ki niso v stanu iz lastnih dohodkov plačevati svojega in z njimi skupaj živčih svojcev preskrbo (nepremožni).

Pravica konča, ko prenehajo ti predpogoji, ali pa, če bi se dovolila splošna vrnitev na stalno bivališče, tekem 60 dni po vrnitvi, ali pa konečno po preteku za vrnitev določenega roka, ki mora trajati najmanj 30 dni.

#### § 2.

Nepremožni vojni begunci, kateri se poslužujejo državne begunske oskrbe, se morajo začasno podati v kraje, katere določi oblastvo.

Pri določitvi teh krajev se mora ozirati na narodnost, vero in deželo, odkoder so prišli begunci, kakor tudi na želje beguncev in na možnost, da jih občine sprejmejo.

Politična oblastva smejo uporabljati §§ 21 in 22 zakona z dne 26. decembra 1912 št. 136 drž. zak., da preskrbijo stanovanje in prehrano beguncem.

#### § 3.

Večji transporti nepremožnih beguncev se smejo začasno spraviti v oblastvene zbiralne in razdeljevalne postaje, kjer dobe od oblastva stanovanje in prehrano zastoj.

Vendar se mora begunce, takoj ko mogoče, posebno še na njihovo prošnjo porazdeliti na posamezne občine (§ 2).

#### § 4.

Obstoječe skupne naselbine beguncev se morajo prilagoditi zahtevam zdravstva in nravnosti in tako urediti, da je možno stanovanje po družinah.

Begunce se mora — brez uporabe nezakonite sile — v skupnih naselbinah združiti po narodnosti, veri in krajih, odkoder so prišli.

V takšnih naselbinah se šme nastaviti kakor dušne pastirje, učitelje, zdravnike in

## LISTEK.

### Svetobor.

65

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec. (Dalje.)

Vicedom je odgovarjal, pa se je zmotil. Namesto naslednji odstavek psalmu za mrtve, je pobral vrstico iz srede:

»A custodia matutini usque ad noctem sperat Israel in Domino . . . . .«

Ko pa sta prijatelja vendarle skončala psalm, se dvigneta in zapustita cerkev.

»Kako je neki umrl?« povpraša Svetobor.

»Nagle smrti, kakor je zdaj navada pri patrijarhah,« odvrne opat. »Izobčeni smo.«

Vicedoma je pogrela opatova beseda, ali molčal je in stopil pred sela. Bil je Zderad, ki je prinašal novico.

»Ali je še kaj drugih novic, Zderad?«

»Belinjski opat Albert te iskreno pozdravlja,« sporoča oproda Zderad, »in te prosi, da prideš prejkoprej v Oglej, ker bo kmalu volitev novega patrijarha, prečastni vicedom.«

»Kaj pa kanoniki? Katerega ugibajo za novega patrijarha?« povpraša Kocelin.

»Tri stranke so,« odvrne Zderad. »Papeževi pristaši žele padovanskega škofa, cesarjevi litomerškega prošta, tretja stranika pa je za belinjskega opata.«

»In ta kandidat je?« povpraša opat.

<sup>1</sup> Od jutranjega čuvanja do noči naj Izrael v Gospoda zaupa . . .

Sel se sramežljivo obrne in ne odgovori.

Svetobor se tudi obrne in gre, da se pripravi na odhod. Precej je že bilo prijateljev, ki so želeli z njim na jug, več je bilo že njegovih varovancev, ki naj jim preskrbi kruh v Ogleju, pa so bili še drugi in druge, katere vse naj vicedom zbere okrog sebe. In kaj, če Svetobor prižene s sabo Dobrožita in Dražno, Stojdraga in Ljutico, Kojuto in Smila, Božeteha in Zderada, Zizneca in Repa, Magarovića in Tipolda? Dejali bodo, da si je Svetobor že nabavil gradivo za svoj dvor. In vendar bi vicedom težko katerega pustil v Korotanu. Saj so mu vsi prirastli na dušo, saj vsi gore zanj in on jim je kot dober oče, ki poskrbi za svoje sirote.

Nemški cesar se je vračal iz Italije na Nemško, ko so zaklenkali mrtvaški zvonovi in že je bil v oglejski stolici, ko so umrlega patrijarha zaprli v krsto.

Ko pa je Svetobor zagledal od daleč visoki oglejski zvonik, so še peli zvonovi in klicali vse kapiteljske člane na posvet v baziliko, da izbero gospodarja — generalnega vikarja za čas izpraznjene patrijarhove stolice. Kapitelj je imel vso sodno oblast v duhovskih in posvetnih zadevah. Sedež in glas v kapitelju sta imela tudi namestnik nemškega cesarja in namestnik goriškega škofa.

Kapitelj je izvolil z večino glasov za generalnega vikarja dosedanjega vicedoma — Svetobora.

Ne tako gladko se je vršila volitev patrijarha. Dvajset kanonikov se je upiralo Svetoboru. Nasprotoval mu je možniški

gaštaldo in seliški grof Leopold z vso silo kot namestnik goriškega grofa Henrika, oglejskega zagovornika. Zanj pa se je gnalo trideset kanonikov in korotanski knez Ljutold kot namestnik nemškega cesarja. Odločila je cesarjeva osebná pričujočnost v Ogleju. Meseca avgusta je že cesar potrdil Svetobora za patrijarha in ta si je nadel novo ime Friderik po svojem ujcu, bivšem škofu v Devinu.

Seliški grof Leopold je škrtal z zobmi, ko je izvedel za izid volitve. Mnogo si je prizadel pri svojih prijateljih, da bi pridobil večino za litomerškega prosta Langanca, in kanoniki, ki jim je oddajal službe seliški škof in gaštaldo kot zastopnik možniškega gradu, so uporabili vso svojo moč in zgovornost, da bi nagnili svoje tovariše na stran svojega kandidata. Že so omahovali neodločni, ali pristaši padovanskega škofa Urha so vztrajali in pri ožji volitvi oddali svoj glas češkemu knezu. Tako je Svetobor prišel iz bazilike kot patrijarh Friderik in kapiteljski dekan je razglasil izid volitve na kamnu pred cerkvijo pričakujoči množici.

Živel Friderik, slava novemu patrijarhu!« je odmevalo na trgu. Seli so odnašali to novico na vse dvore in se vračali z darovi in čestitkami. Stric Jaromir, praški nadškof, je pisal ljubeznivo pismo patrijarhu in mu poslal spretnega pisarja, knez Vratislav mu je podaril 100 vojakov za telesno stražo in vojvoda avstrijski Leopold lepi mu je poslal dragocen meč. Hrvaški kralj Zvonimir je sklenil s Friderikom tajno zvezo in mu naklonil bogato opremljeno ladjo, korotanski knez Liutold mu je poslal

krasnega konja in osojski opat bogato odičeni palij. Še razni drugi dostojanstveniki so se spomnili novega patrijarha in mnogo prijateljev se je odzvalo z lepimi darili in iskrenimi pozdravili. Le eden je bil, ki se ni odzval, da bi izrekel nad Svetoborom svoj »anatema«<sup>1</sup> ali svoj »placet«<sup>2</sup>, zakaj moral je bežati iz Rima v Salerno, na papeški stolici pa je sedel cesarjev papež Viberit.

Svetobor je hitel, da zbere krog sebe dovolj zvestih pristašev. Vedel je, da ga gledajo laški kanoniki po strani, slutil je, da nima zanesljive večine v kapitelju, boj za investituro je prodril v srca tudi vzornih duhovnikov. Novi patrijarh si je napravil udanih služabnikov in poskrbel za trdno telesno stražo. Oprode Žiznec, Rep, Zderad so prišli na njegov dvor, Čeha Kojuta in Smil sta bila v njegovem obližju, hrvaški junak Magarović je hodil pred palačo, Dobrožit je pripeljal svojo Dražno in celo Stojdrag je zapustil Osojsko jezero ter dospel z Ljutico v Oglej.

Pričakovali so mnogo od mladega patrijarha Friderika, ki je bil mož zlatega srca in železne volje, izurjen v bogoslovski vedi in izkušen državnik, sorodne in prijateljske zveze so ga vezale od Prage do Rima. Slovansko ljudstvo ga je poznalo kot prijatelja slovanske liturgije, državnikni so ga upoštevali kot vplivnega veljaka, cerkveni dostojanstveniki so ga cenili kot dobrega klerika.

(Dalje.)

<sup>1</sup> Prokletstvo.  
<sup>2</sup> Potrčenje.

organe, ki z begunci neposredno uradujejo, samo take osebe, ki so popolnoma veščje jezika beguncev in poznajo razmere v njihovi deželi, ter njihove šege in navade.

Beguncem, živečim v teh naselbinah, se mora dopustiti sodelovanje pri upravi po izvoljenih zaupnikih in uporabljati ureditvi občinske organizacije; tudi je prekrbeti za verske in kulturne potrebe beguncev v njih maternem jeziku, za oskrbo varstva posebno potrebnih oseb (otrok, hirajočih i. t. d.), kakor tudi da begunci dobe priložnosti za delo.

## § 5.

Kar se je dosedaj uvedlo za oskrbo beguncem, naj se po potrebi obdrži in dalje izpopolni.

## § 6.

Nepremožnim beguncem, ki ne dobivajo naturalne preskrbe ali jo zapuste, se dovoli ne glede na njihovo bivališče podpora 2 K na dan in glavo. Samostojni, trajno za pridobivanje nesposobni in taki zakonski dobe dvojni znesek.

Drugi prejemki begunca ali njegove družine ne izključujejo potegovanja podpore, ako ne presegajo zneska, ki pristojajo beguncu ali njegovi družini.

Ako presegajo ta znesek, izplača se samo razlika med tem postranskim dohodkom in dvojni podporo.

Potegovanje podpore se ustavi le, če prekorači postranski dohodek dvakrat podporo, ali če upravičenec zapusti naturalno preskrbo.

Podpore ranjencev, pokojnine invalidov in podpore za družine vpoklicanih se ne smejo zaračunati v begunsko podporo niti v naturalno preskrbo.

## § 7.

Vlado se pobrašča, da podporo poviša, ako draginjske razmere to zahtevajo. Podpore se morajo vrniti, ako so prisleparjene.

## § 8.

Nepremožni begunci imajo pravico do brezplačnega prevoza zase in za svoje blago in do prehrane med vožjo do kraja, ki jim je začasno v bivanje določen, kakor ob povrnitvi.

Tudi mora oblastvo srbeti za prevoz in krmljenje živine, ki bi jo begunec bil vzel seboj.

## § 9.

Onim nepremožnim osebam, ki so svoj čas vsled oblastvene odredbe (evakuacije) morale zapustiti svoje bivališče in ki v kljub pravnim predpogojem niso uživali oblastvene oskrbe, katere pa zadobijo na podlagi tega zakona pravico do državne oskrbe, se naknadno nakažejo stroški prehrane za čas, v katerem niso uživali državne oskrbe, in sicer po 1 K za odraščene in 60 vinarjev za otroke na dan.

## § 10.

Občine so dolžne sodelovati pri izvršitvi tega zakona.

## § 11.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve.

## Goriškim beguncem.

Moj poziv v »Slovenec«, da se me informira o razmerah, v katerih žive naši begunci, je imel posledico, da dobivam vsak dan cele kufe pisem.

Slika, katero se mi podaja, je kar najžalostnejša. To so naravnost grozote!

Ker mi je fizično nemogoče vsacemu beguncu posebej odgovoriti, pišem te vrste v nadi, da jih bodo begunci brali v tem listu.

Premnogi žele, da jih pridem osebno obiskat. To storim gotovo, v kolikor bo mogoče, kajti, ako bi hotel z vsemi govoriti, bi moral neprestano vsaj eno leto okrog potovati.

Pritožbe so v bistvu te-le: nezadostna, ponekod neužitna hrana, pomanjkanje obleke in obuvala, grdo ravnanje v barakah, vseskozi pa vroča želja po vrnitvi v domovino ali vsaj na slovensko zemljo; glede barak še zahteva, da se jih sme poljubno zapustiti; konečno vprašanje podpor, ki so prenizke, se mora zanje boriti in so omejene na one begunce, ki bivajo izven vojnega ozemlja.

Iz pogovora s poslanci raznih strank se razvidi, da so njih posredovanja na ministrstvih sicer tuintam pomagala, ali v celoti so stvari ostale pri starem, ker vlada ni mogla ali ni hotela odpraviti nedostatkov.

Zato je vzel državni zbor sam zadevo v roke in je izvolil »begunski odsek«, ki sedaj izdeluje zakonski načrt, ki naj pride še v sedanjem zasedanju v zbornico.

»Begunski odsek« ima te-le vodilne misli:

Podpora dobe tisti begunci, kateri nimajo toliko dohodka (premoženje ne prihaja v poštev), da bi iz njega prehranjevali sebe, svoje in druge ljudi, ki so z njim skupno živeli.

Podpora dobe taki begunci, naj prebivajo kjersibodi, torej tudi v vojnem ozemlju.

Podpora se določa z 2 K na glavo in se izplača tudi za nazaj.

Begunci smejo zapustiti barake, ako jih kaka občina sprejme.

Pojem »vojno ozemlje« se mora omejiti na prostor, kjer se vrše vojne operacije. Kjer ni vojske v ožjem pomenu, tja se sme begunec vrniti.

V taboriščih sodeljujejo begunci pri upravi, tako da imajo popolen upogled v dohodke in izdatke. S tem bi odpadli sumi, da se beguncem prikrajšavajo podpore.

Nekaterim teh načel se vlada precej protivi, upamo pa, da odpor premagamo in da načrt postane zakon še ta ali prihodnji teden.

Josip Foa, državni poslanec.

## Državni zbor.

Dunaj, 10. julija 1917.

## Nova ustava.

Pred vsem naj popravim sinočnje svoje poročilo v toliko, da slovenske stranke sinoči niso imele nobenega posvetovanja glede »državnega sveta« ali drugih podobnih institucij, ki naj bi rešila vsa predela za novo ustavo. Slovanske stranke stoje na stališču, ki sem ga že omenil, da je poslanska zbornica v prvi vrsti sama poklicana rešiti to stvar. Zato tudi vest o 24 članskem kabinetu nima nobene podlage in je danes tudi dunajski listi že smatrajo za nesresno. Stališče jugoslovanskega kluba je imel njegov načelnik priliko označiti ministrskemu predsedniku.

Kakor rečeno, v prvi vrsti je naloga poslanske zbornice izdelati prvo ogrodje. Misel, pritegniti k tem delom gospode iz gosposke zbornice, ne najde odmeva med poslanci, češ, da bi se silili sem gospodje, ki bi radi postali najmanj ministrski predsedniki. Praktičnega pomena pa bi navzočnost teh gospodov ne imela, ker je veliko vprašanje, v koliko bi mogli stvari koristiti s svojimi — duševnimi zmoglostmi. Pač pa ni dvoma, da bi poslanska zbornica pozdravila z veseljem sodelovanje mož, kakor je n. pr. profesor Lammasch.

## Kaj je z nemško-romanskim blokom?

Te dni Nemci propagirajo misel združenega nemško-romanskega bloka. Ta misel je izšla seveda iz nemškega nacionalverbanda, a je niti Nemci ne smatrajo preveč tragično. V kolikor morem sklepati iz zasebnih izjav nemških krščanskih socialcev, se ti ne ogrevajo za ta Dobernigov načrt in se izjavljajo naravnost proti njemu. Eden teh ga je označil z bedarijo (Hirnverbandheit). Kaj pa »Unio-Latina«, romanski del tega namišljenega bloka? Ni dvoma, da Faidutti in Bugatto govorita za ta načrt. Tudi Rumuni mu najbrž po večini niso nasprotni. Istrski in tržaški Lahi pa najbrže ne bodo posebno vneti zanj. Čisto izključeno pa je, da bi se v tak blok dali vezati tridentinski Italijani. Glede teh lahko zaključimo Nationalverbandu: »Lasciate ogni speranza!»

## Nemški kandidat za ministrskega predsednika.

Namen tega nemškega prizadevanja je seveda jasen: Nemci bi radi tvorili s pomočjo Romanov največjo skupino in bi tako mogli zahtevati odločilno besedo pri sestavi nove vlade. Govorilo se je, da ostane Seidler šef novega parlamentarnega kabineta. Ta kombinacija je brez podlage.

Danes se je razširila po zbornici novica, da nemški Nationalverband kandidira za ministrskega predsednika bivšega železniškega ministra dr. Derschata. Kdor ve, kaj je ta mož kot šef železniške uprave počenjal na našem jugu, ne bo niti en trenutek v dvomu, da ime tega alpskega Nemca pomeni za Jugoslovanski klub — izzivanje, ki bi mu morali Jugoslovani odgovoriti z najhujšim odporom.

Ker ne dvomimo, da Jugoslovanski klub stoji na tem stališču, je skoro gotovo, da je Derschatova kandidatura izdihnila isti moment, ko se je rodila.

## ZA NOVO USTAVO.

Dunaj, 11. julija 1917.

Danes razglasa korespondenca »Austria« naslednjo objavo s krščansko-socialne strani:

»Včerajšnja sklepa krščanskih socialcev in Poljakov kažejo smer, ki jo ima zavzeti akcija za ustavno preobnovo. Sklepa sta položaj nekoliko razjasnila. Gosposka in poslanska zbornica naj postopata pri posvetovanju avtonomno in vsaka za se, kar pa seveda ne izključuje, da obe komisiji pozneje vstopita v stik ter poročevalci in obojestranski pododseki vzajemno delajo. To ima lahko za posledico, da se bodo mogle vršiti pozneje skupne seje posameznih članov. Za sedaj naj pa obe zbornici pričneta reševati svojo veliko nalogo samostojno.

Ker so ta posvetovanja izredne važnosti, je umljiva želja, da bi stranke v ustavnem odseku poslane svoje voditelje, vsled česar namerava večina strank izmenjati članove v odseku. Ni pa po našem mnenju nobenega povoda, posebno hiteti s posvetovanji. Krščanski socialni klub se bo danes popoldne sestal k posvetovanju, ki se ga bodo udeležili tudi stranki blizu stoječi člani gosposke zbornice.

To je stališče krščanskih socialcev.

Slovanske stranke so imele skupno posvetovanje o ustavni reformi danes popoldne. Udeležili so se posvetovanja zastopniki Čehov, Ukrajincev in Jugoslovancev. Vse tri narodnosti so se zedinile na temelju, da naj se ustavni odsek pooblasti za posvetovanja o spremembi ustave. Izrekle so se za to, da naj se v ustavnem odseku izvoli pododsek, v katerega pošljejo svoje člane tudi slovanske stranke.

Komunike slovanskih strank se glasi: Danes se je vršilo skupno posvetovanje zastopnikov »Českega svaza« Ukrajinskega in Jugoslovanskega kluba. Po temeljiti debati je bilo ugotovljeno, da

naziranja o aktualnih vprašanjih soglašajo.

Nemško-radikalna zveza v nacionalverbandu razglasa v svojih »Politische Tagebücher«: Že nekaj dni se vrše takozvana »strogo zapurna« posvetovanja med posameznimi slovanskimi in nemškimi politikami. Očividno gre na to, da se kabinet že sedaj parlamentarizira. Nemško-radikalna zveza proti takim neobveznim pogajanjem najostreje ugovarja, posebno, ker to tajno postopanje kaže, da bodo morda nemške stranke v pripravnem trenutku postavljene pred gotovo dejstvo. Izrecno pribijemo, da se morejo taka pogajanja vršiti le brez vednosti in brez odobrenja nemških strank, ki se vsled tega ne čutijo vezane.

Nam seveda ni znano, če se res vrše taka pogajanja, ki nemški radikalcji na nje tako skrivnostno namigavajo. Če pa se vrše, je to znamenje, da nemškega radikalizma nihče ne misli vprašati za svet — kar bi bilo seveda pri duševnem razpoloženju teh zastopnikov vsenemške misli — čisto odveč in brez pomena.

Kar se tiče nameravanega pododseka za ustavno reformo, naj omenim, da je poslanec Onciul v ustavnem odseku predlagal, naj ima pododsek 15 članov, zastopnikov vseh narodov. Glasovalne pravice pa pododsek nima, marveč naj zbira le naziranja narodov o ustavnem vprašanju ter naj o tem poroča odseku. Ustavni pododsek naj bi bil takole sestavljen:

Nemci 3 (1 alpski, 1 češki, 1 krščanski socialc), socialni demokratje 3 (1 češki, 1 poljski, 1 nemški); dalje po en Čeh, Poljak, Rusin, Slovenec, Hrvat, Italijan in Rumun. Pododsek naj bi smel klicati k sejam strokovnjake.

O tem predlogu se je razvnela živahna debata.

## Iz odsekov državnega zbora.

Poslanec dr. Jankovič za zdravstvo.

Dunaj, 10. julija 1917.

V imenu Jugoslovanskega kluba je podal poslanec dr. Jankovič obširno utemeljen predlog, v katerem pozivlja vlado, naj predloži poseben zakon za omejitev tuberkuloze in spolnih bolezni.

Zdravstveni odsek je razpravljal v navzočnosti sekcijškega načelnika grofa Chorinskega o tem predlogu. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva takojšnjo ustanovitev zdravstvenega ministrstva.

## Za učitelje.

Posebno odposlanstvo učiteljstva je interveniralo pri ministrskem predsedniku glede draginjske doklade učiteljem. Dr. pl. Seidler je obljubil storiti vse potrebne korake, da odpomore bedi učiteljstva.

## Po vojni opustošeni kraji.

Na predlog goriškega poslanca Fona so dobili vsi poslanci v roke tiskane vladne predloge glede obnovitve po vojni opustošenih krajev, katere je izdelal voditelj ministrstva za javna dela pl. Homann.

## Preventivna cenzura za časopise odpravljena — na Ogrskem.

Ogrski justični minister je odpravil preventivno cenzuro za časopise. Zadnji čas je, da bi se tudi v Avstriji kaj ukrenilo.

## Porotna sodišča.

Ker je parlament zavrgel vladno naredbo po § 14 glede vojaških in izjemnih sodišč, so ta sedaj ustavila svoje delovanje. Kazenski slučajji, ki leže pri teh sodiščih se bodo predložili sodnim predstvom in drž. pravdnistvu, ki naj odločijo, ali naj te slučaje obravnava redno sodišče ali porota. Le zločini se bodo obravnavali pred poroto, o ostalih deliktih bo razpravljalo redno sodišče.

## Važen sklep justičnega odseka.

Dunaj, 11. 7.

Justični odsek je danes sprejel zakonski načrt, s katero se urejuje obnova kazenskega postopanja proti onim civilnim osebam, ki so bile obsojene od vojaških sodišč v vojnem postopanju (Feldverfahren) ali po prekem sodu. Obnovo dovoli na predlog obsojenca višja deželna sodnija. Na predlog dr. Benkoviča se je podaljšal rok za vložitev takih prošelj od enega na dve leti po razglasitvi dotične postave.

## Porotna sodišča januarja 1918.

Danes popoldne sem poročal, da je justični odsek sklenil zasedanje porotnih sodišč za 1. novembra. Pristavitvi moram, da je danes popoldne justični odsek ta sklep reasumiral in sklenil, da se porote začno januarja 1. 1918. — Na južnem Tirolskem in Primorskem bodo namestu porot sodila izjemna sodišča do 1. julija 1918. Glede Dalmacije se je na predlog dr. Benkoviča odklonila vladna predloga glede izjemnih sodišč in se vsled tega tam vpostavijo porotna sodišča.

Justični odsek je danes sklenil naj porotna sodišča prično svoja zasedanja z 11. novembrom.

## Davek na vojne dobičke.

Finančni odsek je danes odobril poročilo predsednika o davku na vojne dobičke z nekaterimi nebitvenimi spremembami, Dr. Benkovič, Demšar in Čingrija so prijavili sledeče manežinske predloge za razpravo v plenumu:

1. Da se davek raztegne na 1. 1914 in 1915, da pa se za odmerilno podlago vzame ona, določena po c. naredbi o tem davku iz 1. 1916.

2. Da temu davku ni podvržena trgovinska paroplovba.

3. Da imajo za davek plačevati tudi zasebni ali državni uradniki, bančni direktorji itd., katerih višji letni dohodki tekem vojske znašajo več ko 10.000 K (po odsekovem poroč. 20.000 K).

Ta davek bode plačal po sedanjem načrtu le oni posameznik, ki je v davčnem letu imel najmanj 15.000 dohodkov in od tega 5000 K več nego 1. 1913.

## Dr. Kramar — prost.

Dr. Kramar in Rašin sta bila sinoči že izpuščena. Obenem so izpustili iz ječe v Arađu Crvenko in Zamazala.

## Posl. dr. Krek — poročevalec v begunskem odseku.

Danes zvečer je bil v begunskem odseku izvoljen za poročevalca o novem begunskem zakonu dr. Krek.

## Ustavni odsek

je danes popoldne nadaljeval razpravo o novi ustavi. Od Slovencev sta govorila dr. Pogačnik in dr. Rybář.

## Interpelacije.

Častniki za nadzorstvo pri obdelovanju zemlje.

Interpelacija posl. Hladnika, dr. Kreka in tovarišev na ministra za deželno brambo navaja, da so na Kranjskem od strani vojaške oblasti nastavljeni pri okr. glavarstvih kot nadzorniki za obdelovanje zemlje — častniki, ki ne umejo slovenskega jezika. Tako je n. pr. v Krškem za nadzornika c. in kr. ritmojster baron pl. Ritter-Zabony.

Delokrog takega častnika zahteva, da je v večnem stiku s prebivalstvom, posebno z županstvi. Osebnosti stik je potreben na obeh straneh, a nemogoče, ker ti gospodje ne znajo slovensčine. Izmed 20 županstev v krškem okraju jih je le malo, ki bi imela na razpolago nemščine saj za silo zmognih ljudi. Ta položaj je povsod nevedljiv, v kljub temu, da se nekateri teh gospodov res trudijo za stvar. — Interes stvari zahteva, da se pri nas nastavijo za nadzornike častniki, ki razumejo slovensko.

Poslanec dr. Benkovič s tovariši interpelira domobranskega in naučnega ministra radi neenakomernosti pri rekviriranju šolskih poslopij na Sp. Štajerskem, posebno v Brežicah, Laškem in v Ptujju itd. v vojaške svrhe.

Poslanec dr. Benkovič in dr. Jankovič zahtevata v interpelaciji na notranjega, naučnega in domobranskega ministra, da se pospešijo dela, potrebna vsled potresa v Brežicah, da se da saj dvojno število vojaštva, posebno rokodelcev na razpolago, ter stavbeni material in da se objavi izkaz o darovih za žrtve potresa z navedbo namembe in uporabe.

Poslanca dr. Korošec in dr. Benkovič interpelirata celokupno ministrstvo, naj se odpravi izjemno stanje na Štajerskem.

Poslanec Jarc je predlagal resolucijo, naj gleda vlada na to, da vojaška oblastva ne bodo protipostavno na svojo pest segala v pravice politične gosposke.

## Proračunski odsek.

Dunaj 10. julija 1917.

Proračunski odsek je imel danes zvečer razpravo o konfirirancih in internirancih. Govoril je najprej poslanec dr. Lovro Pogačnik,

ki je nad eno uro trajajočem govoru navajal neštete slučaje nesrečnikov, ki so trpeli po tem nezakonitem preganjanju. Posebno pozornost je vzbujal slučaj, kako je poslanec dr. Vukotić kot talec z drugimi nesrečniki ležal na tleh 16. avgusta 1914 v trdnjavi Mamoli v Kotoru, zvezan na rokah in nogah v sovražnem ognju francoskih kanonov. Dalje se je poslanec dr. Pogačnik posebno zavzel za one neštete, vilne vojake, ki še danes trpe vsled zaznamka, da so politično sumljivi (p. u.) in stavlil predloge, da zastavi vlada ves vpliv pri vojnih oblastih, da se ta kvalifikacija iz armade odpravi.

Dunaj, 11. julija.

Preračunski odsek je danes nadaljeval razpravo o predlogu poslance dr. Lovra Pogačnika, ki pozivlja vlado, naj takoj odstrani iz armade običajne klasifikacije oseb z »politisch verdächtig« ali »politisch unverlässlich« — politično sumljiv — politično nezanesljiv in naj se da osebam priložnost, da se opravičijo in vso zadevo pojasnijo. Istotako ne smejo biti te označbe nobene ovire pri napredovanju.

Odsek je dr. Pogačnikov predlog sprejel. —

#### Program zbornice.

Še tekom teh dni imajo biti na vrsti sledeče važne zadeve: učiteljska pragmatika, davek za vojne dobičke, begunski zakon, draginjske doklade državnim nastavljenecem in zvišanje podpor družinam vpoklicanih. Ni izključeno, da pride na dnevni red še kaka druga točka.

#### Zahteve nemških radikalcev.

Dunaj, 11. julija. (K. u.) Nemško radikalno združenje poslanske zbornice je imelo danes pod Wolfomim predsedstvom plenarno zborovanje. Soglasno je bil sklenjen sledeč nemško-radikalni program:

1. Brezpogojna enotnost države. 2. Historično-politična tvorba v okvirju države. 3. Narodna avtonomija domačega prebivalstva v okvirju dežel. 4. Vstraja naj se pri enotnosti državne uprave in določitvi nemškega državnega jezika. 5. Samostojnost Galicije in 6. na podlagi te izločitev galicijskih poslancev iz državnega zbora. Dalje se je sklenilo soglasno: Državnopravne izjave Slovanov ne smejo tvoriti podlage pri posvetovanju v ustavnem odseku, ker odklanjajo misel o enotnosti države in hočejo uveljaviti samoodločevanje narodov. Istotako se je sklenilo: Razširjanje volilne pravice za avtonomno preureditev države, občinskih in deželnih zastopov sme biti izvedeno šele po zadovoljivi ureditvi notranjopolitičnih vprašanj v posameznih deželah.

#### Govor poslanca Demšarja.

Dunaj, 7. julija.

Začne slovenski: Izmed vseh narodov monarhije je slovenski narod v zvezi z bratskim narodom hrvatskim tisti, ki mu mora vsakdo priznati, da je žrtvoval za državo več, kakor vsi drugi. Izgube naših polkov so ogromne. Na slovenski zemlji so bile najbolj krvave bitke ob Soči. Slovenski kmet je moral zapustiti svoj dom in ne ve, kdaj se povrne, še manj pa ve, ali mu kdo sploh povrne vso ogromno škodo na njegovem imetju. Poleg tega je slovenska zemlja tista, po kateri gre pot do bojne črte in ni čudno, da ravno naša slovenska zemlja toliko trpi. (Res je!) — Nadaljuje nemško: Kot zastopnik ožjega vojnega ozemlja povdarjam, da je sicer vsled hrabre obrambe naših vojakov minila največja nevarnost, ki je pretila deželi, vendar pa so bremena vsled vojske za naše revno prebivalstvo neznosna, ker nepotrebne sitnosti po vojnih dajatvah otežujejo našemu ljudstvu življenje. Rekvizicije se izvršujejo velikokrat protipostavno vkljub temu, da je domobranski minister l. 1912. v zbornici izjavil, da dobi v postavi o vojnih dajatvah princip odškodnine popolno veljavo. Vojaške oblasti se ne ozirajo na lepe besede o zagotovitvi odškodnine, kakor je to mislil minister ter s svojim postopanjem naravnost ovirajo naš gospodarski razvoj. (Odobranje.)

V začetku vojske z Italijo so, kakor je pozneje priznalo vojno vodstvo, pomotoma rekvirirali v nekaterih krajih vso klavno živino, med tem tudi plemensko in živino za vožnjo. Ta živina je pohodila travnike v blato, ker ji je manjkalo krme, je hujsala in tudi poginila. Začele so se kužne bolezni, ki so decimirale vojaško živino in živino prebivalstva. Če se ljudje pritožujejo vsled nepotrebno napravljanih škod, ki se jim večkrat ne povrnejo, se jim očita, da so nepatriotični in vojaštvu sovražni. (Odobranje.)

Nadejali smo se, da se bo trgovina z lesom, ki je bila pred vojsko večinoma v italijanskih rokah, začela lepo razvijati z domačimi močmi. Ker je pa vojaštvo ves les zaseglo in nastavilo za polovico nižje cene kot so v drugih deželah, in to v ve-

liko škodo našega trgovca in kmeta, so te naše nade izginile.

Zadnji čas je vojna intendantca prepo vedala, za kar ni imela pravice, prosto prosto kupčijo z drvi in ogljem. Vse kurivo je tedaj zaseženo; prebivalstvo pa naj po zimi strada in zmrzuje. V mestih že sedaj nimajo kuriva in bilo bi komaj, da bi se pulili za vsaki kos drv, ki pridejo na trg. Temu je vendar nekoliko mogoče od pomoči, seveda je že skrajni čas. Mnogostevilni oddelki vojakov, ki stradajo brez dela po zbirališčih, naj se takoj porabijo za pripravo drv.

V jeseni je zasegla vojaška uprava ves krompir, tako da ga ni bilo za seme. Obljubilo se je za spomlad več vagonov za seme. Krompirja ni bilo, tako se bo leto na stotine vagonov manj krompirja pridelalo.

V Istri je v jeseni vojaška oblast zasegla vse vino po nizkih cenah. To znaša milijone škode za že itak revno prebivalstvo Istre. Naši trgovci in gostilničarji so morali kupiti drago dalmatinsko in ogrsko vino. Na spomlad je rekvirirala vojaška intendantca vino pri naših trgovcih in gostilničarjih. To vino so strokovnjaki cenili po 3 K 20 vin., intendantca pa je hoče plačati po 1 K 40 vin. S tem seveda bodo naši trgovci in gostilničarji hudo oškodovani. Zunanjim trgovcem se je pa vino lahko plačalo čez 3 K.

Krmila so tako strogo rekvirirali, da je bil kmet prisiljen, na pomlad krmiti živino s strešno slamo. Pri tem pa so tako zanikro gospodarili z rekviriranimi krmili, da je šlo v izgubo gotovo več sto vagonov. (Posl. Gostinčar: Neki major pa ima pri nas za lastno uporabo šest konj!) Tako je! Živine imamo že polovico manj in če pojde tako naprej, kmalu ne bomo imeli nobenega repa več v hlevu in potem bo vojaška uprava lahko rekvirirala vsa krmila. (Odobranje.)

Rekvizicije žita se dotakne na kratko radi omejenega časa: Žitne komisije pregledujejo sedaj žetev po kakovosti kulture in površju ploskve. Z ozirom na to naj se vendar že enkrat po triletni skušnji pride do tega, da se po mlatvi takoj določi množina, ki jo kmet sme pridržati za družino in delavce in tudi za seme, ostalo naj se potem prevzame. Potem pa naj se ljudi pusti v miru pri delu, naj se jih nikar celo leto ne razburja z raznimi preiskavami.

Nekaj ne razumejo naši ljudje, da morajo pri nas toliko dati, na Ogrskem pa le toliko, kolikor hočejo; pri nas strada civilno prebivalstvo in vojak, tam pa je vsega dosti, kakor bi ne bili vsi pod enim cesarjem. (Odobranje.) Protestira najodločneje proti temu, da je neki govornik v ogrski zbornici očital nedelavnost našim poslanecem ob času, ko se z vso pridnostjo in vneto posvetujejo, kako ohraniti naše prebivalstvo pri življenju. (Živahno odobranje.)

Vprašanje prehrane je vprašanje organizacije. Slaba organizacija pomeni slabo preskrbo in vsled tega nevarnost katastrofe. Naša organizacija je slaba, ker so ustave delov monarhije slabe. (Odobranje.)

V tem najbolj resnem krušnem vprašanju moramo odkrito in brez pridržka povdariti: Združena jugoslovanska ozemlja pomenijo naravnost velikansko povzdigo kmečkega pridelka. (Odobranje.) Svoboda in kruh gresta skupaj. In če zahtevamo svobodo, ponujamo na drugi strani kruha, ki je obenem jamstvo svobode. (Veliko odobranje.)

Prebivalstvo ožjega vojnega ozemlja nosi večja bremena kot kje drugje. Zato zahteva pravičnega postopanja. Sedaj pa vojaške in politične oblasti naše prebivalstvo stiskajo in prevladuje prepričanje, da ni enake pravice za vse. Zahtevamo v vseh teh stvarih reda in enake pravice za vse. (Veliko odobranje.)

#### Zračni napad na Idrijo.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Idrije.)

Sedaj po izvršeni akciji večjega zračnega brodivja na rudniško mesto se vprašujemo, zakaj so se naši ljubeznivi sosedje onstran Soče na Idrijo spomnili? Italijansko uradno poročilo javlja, da je bilo vzrok napada »prevažanje srebra«. Po dveh letih italijanske vojske je pač slabo izpričevalo za napadalca, ako šele sedaj ve, da je v Idriji rudnik za živo srebro. Tudi bi moral znati, da po mestu se pač ne prevažata ruda in ravno v notranjem mestu je vrigel največ bomb.

obrotno mesto, napravil precej strahu, a škodo le posameznikom, ne pa vojaški upravi. Oficijelno laško poročilo prizna, da je vrigel 2 in pol toni krogelj na Idrijo. Količnik se je do danes 10. julija dognalo, je res padlo 50—60 bomb različne teže, po 20, 25, 30, 60 kilogramov težke. Nameraval je pač užgati in uničiti rudnik, a resnica je, da požara ni bilo nobenega, uničil pa erarju ni nič, pač pa privatnim posestnikom. Hvala Bogu, da veliko bomb ni niti eksploziralo. Sedaj so jih našli kakih 10, ki so jih uničili, a še pozvedujejo za nje. Slučaj dovede do kakega projektila. Tako je šla žena med hišami na velikem trgu iskat drobnarije za razne potrebe. Ko nekoliko brska med dračjem, poleni in deskami, zadene na bombo 25 kilogramov težko. »Ti mrha grda, ali tu si se vpičila?!« zakliče in odskoči. Tudi stanovalci obeh hiš, le par metrov je bilo prostora med njima, oblede, ko čujejo najnovejšo vest. Ko bi se bila užgala, bi bilo polovico ene hiše uničene, pri drugi dvonadstropna stena porušena. Varno so dvignili projektil in ga razstrelili. V ponedeljek, dne 9. t. m. je okrog 11. ure dopoldne prišel mali sovražni zrakovplov pogledat, ali Idrija še stoji ali je že požgana ali v razvalinah. Ko so pa začeli od vseh strani kanoni na njega bljuvati šrapnele, jo je naglo odkuril, tudi se je kmalu za njim opazil naš letalec, ki mu je sledil proti meji.

Kaj je dosegel Italijan z napadom? Res je prizadejal mnogo strahu mirnim Idrijčanom, nekaterim provzročil precej škode, a kar je nameraval, ni dosegel. Požara nič, erarju ni napravil skoro nič škode, pač pa si odtujil srca svojih sosedov, pri katerih bo pozneje iskal v svoji bedi uteha. Ako si hoče po vojski še bolj odtujiti one, pri katerih je dosedaj iskal kruha in zaslužka, naj le še pride. Škodovalo bo veliko bolj njemu, kakor pa nam. In mlajši narod mu v svoji prihodnji bedi ne bo hvaležen za one neumestne čine, katere so provzročali njegovi očetje.

#### Ruska ofenziva.

Silni boji, ki so se začeli okrog začetka tega meseca na vzhodni fronti in katerih ljutost presega po uradnih poročilih vse, kar smo bili doslej vajeni slišati z grozo s tega bojišča, ti boji pomenjajo popoln preobrat v diplomatskih nadah, katere so stavili mnogi na izbruh ruske revolucije.

Ko je padel car in je polagoma prevzel delavski in vojaški svet vso moč v svoje roke, takrat je rodila mirovna formula, proglašena od ravno istega sveta, v mnogih srcih precej optimistične mirovne sanje, katere je stockholmska konferenca še bolj okrepila. »Brez aneksij in brez odškodnin« — to je bil mirovni program, na podlagi katerega je nemški kancler pozdravil rusko ljudstvo s tako prijaznimi in toplimi besedami da se je svet čudil in grof Czernin je opetovano pomolil svojo desnico v spravo še na širši podlagi kakor kancler. O samoodločbi narodov je sicer srednja Evropa molčala do najnovejših dni, ampak že poskus sam kot tak je bil veleznačilen. Težava je bila le v tem, da te besede niso padle na rodovitna tla, kakor smo mi že včasih namignili; in poslanec Erzberger je v eni zadnjih sej nemškega državnega zbora imenoval nemško politiko napram revolucionarni Rusiji docela ponesrečeno in z ostrimi besedami je bičal kanclerjeve poskuse, da doseže poseben mir. To se bere zelo tako, kakor da bi bil rekel, da je imela ententa prav!

Takoj po naših in nemških mirovniških ponudbah, če jih smemo tako imenovati, je namreč ententino časopisje po nalogu svojih vlad pričelo delati našim težnjam nasproti z vso njemu lastno agilnostjo in spretnostjo. Ponavljalo je dan za dnem, da je vsaka ponujana sprava z Rusijo le manever in zvijačna laž, ki nima drugega namena, kakor da uspava Rusijo v sladke mirovne sanje in tako Nemcem omogoči popolno zmago na zapadu. Nemška zmaga na zapadu pa ne bi pomenila le velike škode za svetovno demokracijo, ampak tudi mlada ruska svoboda bi prišla v skrajno nevarnost. Tako je govoril stari Ribot, isto stališče je zavzel Lloyd George, torej dva zelo spretna diplomata. V Petrogradu so poslali svoje najboljšie agitatorične moči iz demokratskih krogov in kakor se vidi, ne brez uspeha. Leninova zvezda je začela temneti; od njega nameravan poskus, da izprevrže politično revolucijo v zgolj socialno se ni obnesel in njemu samemu z njegovimi pripadniki vred se zna v doglednem času pripetiti kaj neprijetnega, zlasti ker je itak že razvpit kot »nemški agent«.

Pričeta ruska ofenziva nam dokazuje, da ima poslanec Erzberger pač nekoliko prav. Danes vodijo tudi tisti optimisti, ki

so domnevali, da je rusko revolucijo rodila le živa želja ruskega ljudstva po takim ali takim splošnem miru, da je ta domneva napačna in da ne temelji na pravi podlagi. Revolucije so res elementarni dogodki, kjer človek ne ve, do kdaj se aranžirjem posreči obdržati vaji v rokah in kdaj jim zdrknejo iz prstov. Vodstvo ruske revolucije je ostalo, kakor je videti, močno; v čegavih rokah je bilo in je še, nam ni treba ponavljati. Vodstvo vsega prevrata pa tega ni povzročilo iz želje po miru, ampak iz strahu pred separatnim mirom; mi smo tu opetovano poudarjali in razvoj dogodkov nam daje prav. Kakor hitro so začeli v Petrogradu šepetati si na ušesa, kaj nameravata car in njegov oproda Stürmer, so bili dnevi carizma šteti. Kdor si to dejstvo natančno predočuje in vedno predočuje in kdor hoče iz njega izvajati potrebne posledice, tega ne bo presenetila niti obnovljena ruska ofenziva, ker se vse logično in organsko razvija drug iz drugega.

Dejstvo ruske ofenzive je velikega pomena za nadaljnji razvoj ruske revolucije in ruskih notranjih razmer. Najmanjši uspeh, ki ga bo dosegla ruska fronta, bo voda na mlin meščanske demokracije. Še večjega realnega in moralnega pomena je pa ruska ofenziva za entento in za njene vojne cilje. To je dejstvo, katero je treba upoštevati kakor je in kdor bo pred tem dejstvom zaril svojo glavo v pesek kakor noj, ne bo delal dobre politike.

Da se je delavski svet v Rusiji odločil za ofenzivo, je za značilno še v drugem oziru. Skoraj gotovo ga niso vodili le idealni interesi svetovne demokracije, ampak primorala ga je do tega sklepa tudi gospodarska odvisnost Rusije od velikih finančnih držav. To se pravi: socialisti lahko govore o svojih teorijah kolikor hočejo, uresničiti se jih ne da samo delno, samo v eni deželi ali eni državi, ampak ali nikjer ali pa povsod. Doslej vlada po celem ali vsaj po pretežni večini sveta zlatu, tudi v Rusiji, in vladalo bo še dolgo. Tej resnici se je moral ukloniti hočeš nočeš tudi socialistični delavski svet.

Kako vpliva nova ruska ofenziva na politiko osrednjih držav, to kaže kriza v Nemčiji; če ima pa kaj pomena tudi za nas, tega pa še ne vemo.

#### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. julija. Uradno:

V Karpatih so se mestoma živahneje borili. Južno Dnjestra sovražnik ni motil premikanj zveznih čet.

Sicer nič važnega.

Načelnik generalnega štaba.

#### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. julija. Veliki glavni stan: Med Vzhodnim morjem in Črnim morjem nobenih večjih bojev. Po načrtu smo izvedli premikanja južno Dnjestra.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

#### AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 11. julija zvečer. Iz vojnega tiskovnega stana:

Južno Dnjestra smo v tesnem bojnem stiku z Rusi.

Načelnik generalnega štaba.

#### NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 11. julija zvečer. Veliki glavni stan:

Na vzhodu se nemške in avstrijske čete pri Lomnici zopet bore z Rusi.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

#### Sodbe o ruski ofenzivi.

»Gazeta Wieczorna« poroča, da so Rusi zgradili pod vodstvom francoskih inženirjev cela podzemeljska mesta, ki so zvezana s prvo črto. Rusko časopisje soglasno priznava, da je ruska armada pač dosegla celo vrsto krajnjih uspehov, a glavne namena, da bi prebila proti Lvovu, ni dosegla, ker je sovražnika podcenjevala. »Nieuwe Rotterdamse Courant« pravi: Zelo dvomimo, da se bo posrečilo Rusom prodirati proti Lvovu.

#### Ruske vojne ladje dobe nova imena.

Carigrad 11. Ruska vlada je odredila, da dobe vse črnomske vojne ladje nova imena. Največje ladje so mesto imen prejšnjih carjev dobile imena: »Svobodnaja Rossija«, »Narodnaja Volja« in »Demokracija«.

#### Preosnova rumunske armade.

Curih, 11. julija. »Neue Züricher Ztg.« piše, da so rumunsko armado temeljito preosnovali. Castniški zbor so izpopolnili s priprostim ljudmi. Preosnovo je zelo hitro izpeljala francoska armada.

#### Menševiki proti nadaljevanju vojske.

Kodanj. Glasilo zmernih socialistov (menševikov) »Izvestije« se zavzema močno proti nadaljevanju vojske in da naj se sklene mir.

#### Rusija ne bo sklenila posebnega miru.

Bern, 1. julija. »Wnjar Ljvov« je javil poročevalcu »Tempa«: Rusija ne bo sklenila posebnega miru. Zavezniki se bo do-

govorila o vojnih smotrih in o najboljših sredstvih za pripravo miru.

## Boji na zahodu.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina Ruperta Bavarškega.

V odseku peščin na obali, ki ga zaseda mornariški zbor, je v bojih preizkušena mornariška pehota po načrtu učinka polni pripravili naskočila močne utrdbe, ki so jih bili zgradili Francozi in ki so jih pred kratkim zasedli Angleži in sicer med obalo in Lombartzyde. Sovražnika smo vrgli čez Yser; ujeli smo nad 1250 mož, med njimi 27 častnikov.

Izgube Angležev v močno obstreljevanem ozemlju med morjem in reko so zelo visoke, plena še nismo prešteli. Naši letalci so zopet najuspešnejše prispevali k uspehu, dasi je divjal najhujši vihar.

Pri ostalih armadah zahodnega bojišča so se, ker je deževalo, le malo borili. Dobro so upele poizvedbe saških, porenskih in gardnih čet pri Reimsu, vzhodno Argonov in med Mozo in Mozelo.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

### NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. julija zvečer. Veliki glavni stan:

Na zahodu so na več mestih močnejše streljali s topovi.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

## Vojska z Italijo.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. julija. Uradno:

Ob Soči mestoma močnejše streljanje. Načelnik generalnega štaba.

## Bolgari v vojni.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. julija. Veliki glavni stan:

Bolgarski poizvedovalni oddelki so uničili vzhodno Dojranskega jezera angleško stražo.

Na planoti Strume je zažgalo angleško topništvo več krajev.

Prvi generalni kvartirni mojster

## Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 11. julija. (K. u.) Pred dnevnim redom je poslanec baron Madarassy-Beck (delovna stranka) ugovarjal proti temu, da so prisojali njegovi zadnji interpelaciji vojnohujskajoči namen.

Grof Mihael Karolyi ugovarja izjavam barona Madarassyja, ki se je v svoji interpelaciji o govorniku izrazil, kakor da hoče govornik širiti argumentacije politikov sovražnih držav. Dogodki zadnjih dni so govornika popolnoma opravičili, kajti v središču krize v Nemčiji stoji mirovno vprašanje. Vendar ne zadostuje, da samo hrepenimo po miru, treba je tudi delati. (Pritrjevanje na levi. Na desni klici: Povejte to Lloyd Georgesu in Čehom!) Predpogoj miru je demokratizacija vsake dežele, vendar nima nobena dežela pravice, da se vmešava v zadeve druge dežele. Če pa narave ene ali druge dežele pospešujejo ali ne pospešujejo mir, imamo pravico, da se vmešavamo.

Nato je zbornica razpravljala o zakonu o pomnožitvi ministrskih mest.

Budimpešta, 11. julija. (K. u.) Ministrski predsednik grof Esterhazy je odgovarjal na interpelacijo posl. barona Madarassy-Beck. Min. predsednik je še enkrat opozarjal, da so neizpremenjeno trdne državne zveze z Nemčijo, ki so se tako obnesle v sedanjih svetovni vojski, ko vodimo vojsko kot obrambno vojsko in ne zasledujemo osvojitve. (Splošno odobravanje.) Celemu svetu smo dokazali, da smo pripravljene na mir. Mir smo ponudili v popolnem sporazumu z našimi zavezniki in opozorili, da gre za časten mir, ki ga lahko vsi vojskujoči se sprejmejo. Ne mi, marveč sovražniki so odgovorni, če se bo nadaljevala vojska. Te politike vlada ne bo opustila. Min. predsednik je naglašal, da smatra za škodljivo ker se drugi del monarhije vmešava v zadeve drugega dela. Večkrat je že opozarjal, da se zavzema za anistično pariteto. Zadnje dni se je prepričal, da se tudi avstrijski min. predsednik neomajljivo drži stališča dualizma in paritete. Preizkušena skupnost obeh držav najbolje jamči našemu bodočemu narodnemu napredku. Narod želi, da se ojači njegova moč. Vlada hoče izvesti demokratično volilno pravico, a dolžna je tudi preskrbeti za to, da bo narod svoje pravice užival v življenju sposobni, napredujoči in v svoji moči neprikrajšani ogrski držav.

## Politične vesti iz Ogrske.

Minister prehrane bo postal najbrže podpolkovnik Barta. Med 39. novimi stoliškimi predstojniki jih pripada 15 ustavnim stranki, 13 Apponyjevi stranki, 7 Karolyjevi stranki in 4 ljudski stranki. — Budimpeštansko policijo bodo preosnovali.

## Grška napove vojsko.

„Secolo“ javlja, da bo septembra Grška mobilizirala.

Lugano, 11. julija. Kakor poročajo italijanski listi, je nadkomisar za Grško, Jonnart, imel razgovor s Sonninom. Kakor je Jonnart sporočil časopisju, je Sonnino izrazil željo, da skupno z zavezniki podpira nov položaj Grške. Venizelos bo, kakor meni Jonnart, Nemčiji napovedal vojsko in tekem treh mesecev dal ententi na razpolago okoli 10 divizij.

## Gospodarske beležke.

Uvodba mlinskih kart na Kranjskem. Deželni odbor kranjski je spričo dejstva, da so se po nekaterih političnih okrajih uvedle že mlinske karte, odposlal na ministra za ljudsko prehrano sledečo brzojavko: »Uvodba mlinskih kart je v raznih okrajih na Kranjskem, zlasti v prav zadnjem času v novomeškem in črnomeljskem okraju povzročila med kmečkimi prebivalstvom največje razburjenje. Uvodba mlinskih kart bo gotovo na kmetijsko pridelovanje skrajno neugodno vplivala. To pridelovanje že itak nazaduje ne le spričo mobilizacije moških delavskih moči, nego prav posebno radi neznosnih revkizij in pretiranih omejitev prehrane kmetijskih težakov. Uvodba mlinskih kart pomenja najhujšo omejitev prehrane za kmečko prebivalstvo, ki mora posebno težko delati. Bati se je najhujših posledic, ki jih bo taka omejitev kmečke prehrane imela. Varujoč po svoji dolžnosti deželno-kulturne interese, protestuje kranjski deželni odbor najodločneje zoper uvedbo mlinskih kart na Kranjskem in prosi, da se dotična odredba kranjske deželne vlade prekliche.« Obenem se je deželni odbor obrnil na Jugoslovanski klub z nujno prošnjo, da stori v zadevi primerne korake.

„Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani“ privedi posvetovanje županov o raznih gospodarskih vprašanjih glede živinoreje in prašičereje ter o dobavah klavne živine za armado in za ljudsko preživo. Shodi se vrše: dne 16. 7. ob 8. uri dop. v Črnomlju (obč. urad) za sod. okr. Črnomelj in Metlika. 17. 7. ob 8. uri dop. v Novemestu (obč. urad) za sod. okr. Novomesto in Trebnje. 19. 7. ob 8. uri dop. v Kostanjevici (obč. urad) za sod. okr. Kostanjevica, Krško, Radeče, Mokronog. 20. 7. ob 8. uri dop. v Ljubljani (urad Dež. mesta, Turjaški trg 1) za sod. okr. Ljubljana (Ljubljana okolica in Vrhnika.)

Prodaja platnenega blaga. C. kr. trgovsko ministrstvo je dovolilo na predlog Vojne zveze lanene industrije za nadaljna dva meseca, od 10. julija 1917 računano, prosto porabo platnenega blaga, ki je dejano pod zaporo na podlagi §§ 3 do 5 ukaza z dne 8. maja 1917, drž. zak. št. 205, v isti meri in pod istimi pogoji, kakor je bilo določeno v § 7 navedenega ukaza za prav dva meseca, računano od dneva, ko je bil ukaz razglašen.

Stavbeni razpis. Zaneke nove stavbe pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani so razpisana tesarska, kleparska in krovska dela. Za sestavo ponudb potrebni pripomočki, pogoji in tiskovine se dobe pri stavbnem vodstvu tobačne tovarne v Ljubljani. Ponudbe je vložiti pri navedenem stavbnem vodstvu najkasneje do 31. julija t. l. 11. ure dopoldne.

Ilirska banka. Pri II. emisiji delnic Ilirske banke je bilo v celoti podpisanih 2814 komadov, t. j. K 1.125.600.— nominalne, s čimur je emitirani znesek K 1.000.000 znatno prekoračen. Od navedenega zneska so podpisale zadruge 2021 kosov, t. j. Kron 808.400.—, privatniki pa 793 kosov, to je K 317.200.— nominalne. Upravni svet, ki je v seji dne 2. t. m. sklepal o repartitiji novih delnic, je dodelil zadruham cel podpisani znesek K 808.400.—, privatnikom je pa restringiral njihov podpis na še prosti znesek K 191.600.—.

## Ukrajina se upira.

Ukrajinski ljudski svet je sklenil, da se organizira kot avtonomen narod. Nad 2000 delegatov je prišlo s fronte v ukrajinsko glavno mesto, da se kljub prepovedi vojnega ministra udeleže kongresa armade. Kongres je sklenil, da zasede državno banko in založni živili in stavi začasni vladi ultimatum: slovesna proglašenje ukrajinske avtonomije, takojšnja zdražitev 12 ukra-

jinskih gubernij v administrativno enoto in organizacija armade.

## Oklc začasne vlade Ukrajincem.

Ruska začasna vlada je izdala Ukrajincem sledeči oklic: Bratje Ukrajinci! Ne sledite pogubnemu zgledu drugih narodov in ne odtrgajte se od svoje domovine! Ne zapustite v trenutku najhujše nevarnosti skupne armade in ne sejte razpora med narodi, ki se morajo trdno strniti, da se bo izgnal skupni sovražnik iz dežele! Z vašim nepremišljenim korakom ne spravljajte Ukrajine v smrtno nevarnost, ker pogibelj Rusije bi tudi končal Ukrajino.

## Rusi in Srbi.

„Corriere della Sera“ poroča, da so 26. m. m. usmrtili v Solunu tri višje srbske častnike. Pripadali so skupini tistih 40 častnikov, ki so namepravali napad na kraljeviča Aleksandra. Druge so obsodili na prisilno delo, deloma na smrt. Zaroto je vodil polkovnik Dragotin Dimitrijevič.

Petrogradski list „Izvestija“ poroča iz Soluna, da sta bila na podlagi obdobje vojnega sodišča srbski polkovnik Dimitrovič in srbski major Vulovič ustreljena, osem drugih srbskih častnikov pa obsojenih na dolgoletno prisilno delo. Obsodba je maščevanje srbskega prestolonaslednika Aleksandra in ministrskega predsednika Pasiča. Posledica tega je bil protest in odstop ministrov Davidoviča in Raškeviča. Od 143 srbskih poslancev jih je 113 v opoziciji proti novemu kabinetu Pasič. Ruski zunanji minister Tereščenko se je trikrat zaman obrnil do Pasiča, naj odpravi smrtno kazen. Stališče srbske vlade je izzivanje ruske demokracije in ruska vlada mora izsiliti revizijo procesa.

## Rusi nezadovoljni z oostrostjo srbske vlade.

Lugano, 11. julija. Po „Corriere della sera“: Nihče ni v Petrogradu pričakoval, da bo srbska vlada tako stroga in da bo zapovedala usmrtiti tri srbske častnike. „Novo Vreme“ graja srbsko vlado. Pravi, da so bili usmrteni častniki zelo ugledni in da jim je srbski narod zaupal. Boji se za bodočnost Srbije.

## Težke obdolžitve proti Pasiču.

Gurij. 11. V „Neue Zürcher Ztg.“ trdi nek Srb, da je napad na kralja Petra in prestolonaslednika v Solunu v zvezi z delovanjem okolice ministrskega predsednika, pri čemur so namepravali pri aretiranih častnikih in ministrih zapleniti kompromitujoče spise. Obsojeni general Popović je kot zastopnik francoskih tvornic za topove sklepal tajne kupčije s Pasičem. Srbsko armado niso umaknili radi zarote, marveč radi velikih izgub na nemško-belgijski fronti. Skoro cela tretja armada je izgubljena. Srbski narod in srbska armada sta zelo nezadovoljna, ker so še vedno na čelu tisti možje, katerim cela Srbija pripisuje edino krivdo za narodno nesrečo.

## Kriza v Nemčiji.

V Nemčiji vre. Ne sicer tako, kakor marca meseca v Rusiji, ampak giblje se življenje, ki z vedno hujšo močjo sili na plan. Svetovna vojna oziroma njena dolgotrajnost z vsemi nedoglednimi svojimi posledicami tudi notranjega vstroja nemške države ne bo pustila v miru.

Gibanje se je začelo počasi in polagoma. Javnost je stala spočetka sicer pod strogim nadzorstvom vojaške cenzure, zato so pa toliko bolj delali na tihem. V predzadnjem zasedanju nemškega državnega zbora je kancler sam moral poseči vmes in zavračati vse zakotne poskuse, v tajno tiskanih brošurah in ne podpisanih letakih napadati vlado in njene cilje.

Strankarski boj je še bolj oživel, ko je zahtevala javnost vedno glasnejše, da naj pove nemška vlada svoje vojne cilje. Tu je početak vidne krize — prava se je začela že prej. Vsenemški aneksionisti in njihovi profesorski pripadniki so zahtevali kot nemški vojni cilj malone cel svet, bolj demokratične stranke so pa izražale željo po zmernejših pogojih, samo da se doseže mir. Kancler je imel težko stališče. Ozirati se je moral prvič na junckerstvo, ki vodi aneksionistično strujo, drugič na socialiste, ki imajo v Nemčiji zbog svoje organizacije prav znatno moč, najbolj pa na svetoven položaj. On se ni odločil ne za enega ne za drugega činitelja, ampak je plaval med škrlji oprezno in previdno, da sebe ne udari. Na tak način latentna kriza seveda ni bila rešena, ampak samo odgodena. Danes je tu.

Če hočemo pa razvoj nemške krize popolnoma razumeti, moramo upoštevati še dva činitelja: velikonočno poslanico nemškega cesarja, kjer je obljubil potrebne demokratične reforme, potem pa stanje prehrane.

Velikonočna poslanica je nemške stranke slično razcepila kakor razprava o vojnih ciljih. Aneksionisti in Vsenemci nočejo o reformah nič vedeti; njim je glavna stvar brutalna sila in moč. Demokratične stranke pa ne le da zahtevajo reforme, ampak zahtevajo tudi t a k o j s n e reforme. Ko se je vrnil Scheidemann iz Stockholma, kjer je bil stopil v stik s svojimi sodrugji iz ententnega tabora, je v članku »Draußen und daheim« bricko tožil o prepočasni demokratizaciji Nemčije, kar je glavna zapreka za vsak sporazum z mirovnimi strankami v ententnih deželah. Scheidemannov članek je povzročil živahno debato. Liberalci stare šole očitajo Scheidemannu, da hoče s svojo zahtevo po takojšnjem uveljavljanju demokratičnih načel prikriti le svoj stockholmski neuspeh, kajti če ententa zahteva demokratizacijo Nemčije, misli pri tem le na njeno vojaško onemoglost. »Deutsche Tageszeitung« je pisala, da zahteva ententa demokratizacijo le zato, da postane nemška demokracija verna služabnica zapadnoevropske. »Vorwärts« je pa odgovoril, da je demokratizacija v Nemčiji potrebna, ker je treba poleg vojaških tudi političnih sredstev, da se nemška država ohrani. Kdo se ne spominja pri tem Ribotovih in Lloyd Georgejevih izjav?

Najbolj zanimivo je pa bilo, da je napisal konservativni zgodovinar prof. Hintze v »Europ. Staats- und Wirtschaftszeitung« sledeče:

»Mi se moramo sprijazniti z mislijo, da je odločilen korak do demokratizacije našega državnega in ljudskega življenja neobhodno potreben. Ne gre se za to, če to gibanje pozdravljamo z veseljem ali z resnostjo. Mi stopamo v novo dobo svoje zgodovine. Nas ne sili k temu samo naš notranji razvoj, ampak tudi preureditev držav v naši sosesčini. Mi v Prusiji se ne moremo sami ustavljati sredi države, sredi evropskega kontinenta, da, sredi celega sveta velikemu časovnemu gibanju po demokratizaciji. Če to storimo, bomo med vsemi narodi nevarno osamljeni. — Korenita reforma je potrebna in se že pripravlja; reforma inštitucij in duhov.«

Tako piše zgodovinar pruske dinastije!

Reforma inštitucij in duhov! Duhove je reformirala in preobrazila triletna vojna, duhovi bodo pa preobrazili nemško ustavo in nemške državne inštitucije. Kakšna je nemška ustava, je pokazala nedavno »N. Zür. Ztg.«, kjer je bilo navedenih dober tucat paragrafov, ki bi delali čast vsaki absolutistični vladni državi. V primeri z nemško je naša ustava naravnost republikanska! Da se proti taki ustavi upira sedanjí ljudski duh z vso silo, temu se dandanes nihče ne čudi več; čuditi bi se morali le, če ne bi ničesar dosegel, kar je pa po našem mnenju izključeno.

Velike krize, kakor jo preživlja danes Nemčija, so od oseb malo odvisne, posebno od osebnosti, kakoršen je kancler. Dogodki pojdejo svojo pot dalje, plaz se je začel valiti. Sicer lahko poskuša nemška vlada še enkrat vsa radikalna sredstva uporabiti, kakor ob začetku vojske, da reši sebe in dosedanji zistem. Drugo vprašanje je pa seveda, če se bo to obneslo. Zadnje zasedanje saškega deželnega zbora je dalo odgovor. Tam so kazali zelo zmerni ljudje na cesto!

## Cesar Viljem se še ni odločil.

Berlin, 11. julija. Parlamentarci odločno trde, da je dal kancler cesarju svoje mesto na razpolago. Odločeno še ni, če bo cesar demisijo sprejel. Položaj še ni jasen.

## Nemški cesarjevič v Berlinu.

Berlin, 11. julija. Cesar Viljem je pozval nemškega cesarjeviča v Berlin na kronski svet, kar dokazuje, za kakšne važne stvari da gre, ker se cesar noče odločiti prej, dokler ne zasliši tudi mnenje bodočega nemškega cesarja. Bülow je rekel Erzbergerju, da ne bo več ostal na svojem mestu, dasi bi se lahko držal centra in narodnih liberalcev. Nemški cesarjevič se zavzema za to, da bi postal kancler mož, ki bi znal vzplamteti navdušenje za vojsko, a ki bi vladal s parlamentarno vlado. Kronski svet je zboroval danes opoldne v cesarjevičevi navzočnosti.

## Avstrija za Bethmanna-Hollwega.

Z Dunaja se je brzojavilo, da žele, naj ostane Bethmann-Hollweg na svojem mestu. Politični krogi so nekoliko poparjeni, ker na notranje nemške zadeve vplivajo nenemški zunanji vplivi. »Lokalanzeiger« bo jutri objavil članek, da antipatije avstrijskih krogov nasproti Bülowu niso utemeljene, češ da je zavzemal v bosenski krizi Avstriji prijazno stališče.

## Zborovanje nemškega zveznega sveta.

Monakovo, 11. julija. Ministrskega predsednika Hertlinga je zaslial danes kralj v daljši avdijenci. Posvetoval se bo s kraljem, nato se bo pa podal v Berlin, da skliče zvezni svet. Kakor znano, predseduje Bavarska po državnih ustavi zveznemu svetu. Grof Hertling se je odpeljal danes zvečer na Dunaj.

**Erzberger za mir.**

Berlin, 11. julija. Posl. Erzberger je zahteval v proračunskem odseku mir. Rekel je: Če se bo vojska nadaljevala še eno leto, nas bo stalo okroglo 50 tisoč milijonov mark ne glede na žrtve ljudi in neizmerno bedo.

**Enaka volilna pravica na Pruskem.**

Berlin, 11. julija. (K. u.) Wolffov urad poroča: Kralj je poslal predsedniku državnega ministristva odlok, naj se zakonski načrt radi izpremembe volivne pravice, ki se ima predložiti deželnemu zboru, predloži na podlagi enake volivne pravice. Predloga se mora vložiti tako hitro, da se bodo prihodnje volitve mogle vršiti že na podlagi nove volivne pravice.

Berlin, 11. julija. (K. u.) »Norddeutsche Allg. Ztg.« pristavlja h kraljevemu odloku glede volivne pravice: Odlok ustvarja glade na vprašanje pruske volivne pravice popolno jasnost. Kralj je za enako volivno pravico. S tem je pokazal, da trdno zaupa ljudstvu, ki se je tako sijano obneslo in ki mora toliko prenesti. To je akt odločilnega pomena za Prusijo in za Nemčijo.

**Pred rešitvijo krize v državnem zboru.**

Berlin, 11. julija. (K. u.) Starešinski svet državnega zbora se je zedinil, da naj se proračunski odsek v petek dopoldne zopet snide. V soboto naj pridejo potem v razpravo vprašanja zunanje in notranje politike in kreditna predloga v plenumu. — Iz tega izhaja, da računajo parlamentarne stranke z rešitvijo krize najpozneje tekom jutrišnjega dne.

**H krizi na Nemškem.**

Berlin, 11. julija. (K. u.) Centrumovo glasilo »Germania« je zvedelo, da je danes toliko gotovo, pa naj bo izid kanclerske krize tak ali tak, da se bo državni kancler postavil na stališče parlamentarnega sklepa o vojnih ciljih, ki ga sedaj pripravljajo.

**Voditelj centra dr. Spahn pruski justični minister?**

Berlin, 11. julija. (Kor. ur.) Vsak trenutek pričakujejo, da bo objavljeno imenovanje dr. Martina Spahna, voditelja centra, za pruskega justičnega ministra.

**Peking obkolile republikanske čete.**

Amsterdam, 11. julija. (K. u.) »Algemeen Handelsblad« poroča iz Londona, da so republikanske čete obkolile Peking, da pa ne nameravajo vkorakati vanj. Poslaniki tujih držav se trudijo, da bi se cesarjevi pristaši, kolikor jih je še ostalo, brez preliivanja krvi podvrgli republikanski vladi. Tsjang Hsun je baje pripravljen, da se uda, ako mu zagotove življenje in premoženje. Monarhistična ministra financ in vojne sta poskušala uiti iz Pekinga, a so ju v Tsing-hai ujeli.

**Dnevne novice.**

**Deželni predsednik s soprogo pri naših junakih.** O tem se nam še poroča: Dne 5. t. m. sta obiskala gospod deželni predsednik grof Attems in gospa grofinja Attems v spremstvu gospoda deželnovladnega svetnika barona Schönberger in upravitelja skladišča vojne oskrbe pisarniškega oficijala Jagodič kranjski polk gorskih strelcev št. 2 v njegovem stališču in pri tej priliki prinesla moštvo nekaj darov iz vojno oskrbne zaloge. Imenove je sprejel polk nad vse presrečno in dana jim je bila prilika, obiskati moštvo v njegovih stanovanjskih ter jim zatrčiti, da se jih bode prebivalstvo Kranjske tudi nadalje spominjalo in zbiralo za nje darove. Veselo in navdušeno moštvo je z veseljem sprejelo prinesene darove, zlasti cigarete in harmonike; tudi perilo jim bode dobro došlo. Častniški zbor, ki se je najljubeznejše trudi napraviti gostom bivanje v njihovi sredi kar najudobnejše, je podal še lep dokaz nežnega čustvovanja, ki priča o iskrenih vezeh, ki vladajo med domačimi oddelki bojne črte in ljudstvom v domovini. Po kosilu je izročil gospod poveljnik polka grofinji Attems znatni dar častniškega zbora znesek 500 K v prid oskrbe vdov in sirot. Deželni predsednik grof Attems je naprosil poveljnika polka za dovoljenje, da sme vpisati častniški zbor polka kot ustanovnika »Kranjskega deželnega društva c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote, ter za varstvo otrok in oskrbo mladine«, kar bi trajno spominjalo celo deželo na ta lep čin prave srčne dobrote in ljubezni častniškega zbora za zaostale naših hrabrih domačih bojevnikov. Poveljnik polka je prošnji ugodil.

+ **Plemstvo** je podelil pokojni cesar Franc Jožef generalnemu majorju Gustavu Globočniku, poveljniku neke pehotne brigade in mu dovolil nositi naslov pl. Vojka.

+ **Odlikovanje.** Cesar je podelil ministrskemu tajniku in naučnemu

ministru dr. Francetu Skaberne viteški križec Franc Jožefovega reda.

**Dnevnik »Starčevičeve stranke prava«.** Za dni prične izhajati v Zagrebu dnevnik; glasilo »Starčevičeve stranke prava« Hrvatska država.

**Odlikovanja.** Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil stotnik 43. pp. Ivan Legat. — Vojaški križ Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil voj. višji oskrb. upravitelj Ivan Cvenkl, pri voj. oskrb. skladišču na Reki. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik 91. pp. Martin Verdnik. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 28. pol. top. p. Guido Rupnik. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil črnovoj. oskrb. aktesist Ivan Podlesnik, vodja mob. prehr. postaje št. 3 v Lešu.

— **Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.** C. g. Viktor Lunder je nastavljen kot kaplan (II.) pri Sv. Mihaelu pri Šoštanj. Novonastavljeni so sledeči čč. gg. bogoslovski duhovniki: Martin Avšič kot kaplan (II.) pri Sv. Križu pri Slatini, Franc Grobler v Solčavi, Jožef Krošič kot mestni kaplan (III) v Celju, Franc Molan v Šmarju pri Jelšah (II.) Franc Tovornik v Slivnici pri Mariboru in Franc Urleb v Rajhenburgu (II.).

— **Nagla smrt šolskega ravnatelja.** Dne 8. julija je c. kr. šolski ravnatelj v p. Alojzij Novak v Idriji šel se v Ledine, odkoder se je popoldne povrnil, ne da bi kaj tožil. Komaj se je malo odpočil, začuti srčni krč ter kmalu izdihne. Pokojni ravnatelj je bil rojen l. 1852 v Idriji. Oče jo bil zdravnik. Na c. kr. rudniški ljudski šoli je deloval čez 40 let. Vodil je šolo skoro 20 let. Ko je vstopil v pokoj, je prevzel varstvo po poklicu. Naj v m. p.!

— **Slovenski umetnik Viktor Cotič** je otvoril v Zadru izložbo svojih slik, ki je vzbudila nenavadno zanimanje občinstva kakor tudi časopisja. Hrvatsko časopisje hvali talent našega slovenskega umetnika, za katerega na domačih tleh, kakor je že pri nas navada, ni prostora in pristavlja: »Ker je ta slovenski umetnik še mlad in poln volje, mu je uspeh, ako bo vztrajal na potu umetnosti, zagotovljen.«

— **Cesarjeve amnestije** bo deležnih 18.000 oseb.

— **Tiskarski škrtat** je včeraj v drugi dnevni vesti pravilno stavljeno vrsto »Odlikovanja« vrgel ven in ustavil drugo vrsto. Tudi tiskarski škrtat vedno bolj boljša na vojni psihozi.

**Umrli** je na Dunaju znani arheolog dr. Moric Hoernes.

**Utonil** je v potoku Javornik na Javorniku 3 leta stari begunček iz Gorice Jožef Dilena.

**Ljubljanske novice.**

**Ij Razdelitev masti.** Kakor je že razglasila mestna aprovizacija se bode prihodnje dni razdeljevala mast vsem onim, ki niso bili deležni doslej še nobene razdelitve masti, bodisi po normalni ali znižani ceni. Prvo razdeljevanje masti se bo vršilo v petek, dne 13. julija. Na vsako osebo odpade po pol kg in stane 1 kg masti 15 K. Vsaka stranka se mora izkazati z rodbinsko karto, ki jo je dobila pri zadnji krušni komisiji in obenem predložiti tudi masčobne karte. Vse one stranke, ki imajo zaznamovane rodbinske karte z velikimi začetnimi črkami A in C so dobile mast pri mestni aprovizaciji ali pri železniški upravi in so od predstoječe razdelitve masti izključene. Za prvi dan razdeljevanja masti se določa naslednji red: Rodbinske izkaznice zaznamovane s št. 1, to so vsi oni, ki dobivajo kruh v pekarni Dolinar Pred škofijo, dobe mast dopoldne in sicer od 8 do 9 ure stranke z začetnimi črkami od A do J, od 9 do 10 ure z začetnimi črkami K do R in od 10 do 11 ure z začetnimi črkami od S do Z. Popoldne pridejo na vrsto rodbinske karte zaznamovane s št. 2, to so oni, ki dobivajo kruh pri Bizjaku na Poljanski cesti in sicer od 2 do 3 ure z začetnimi črkami A do I, od 3 do 4 ure z začetnimi črkami K do R, od 4 do 5 ure z začetnimi črkami S do Z. Razdelilni načrt za ostale rodbinske izkaznice se objavi jutri. K oddaji masti je potrebno, da prinese vsaka stranka s seboj tudi posodo. Pripraviti je drobiž. Kdor se ne bo ravnal po predpisanem redu, ne dobi masti.

**Ij Prememba posesti.** Gospa Josipina Christof, ravnateljeva soproga, in gospodična Antonija Veršec, poslovođkinja znane gostilne »Pri fajmoštru«, v Ljubljani sta kupili hišo gospoda Josipa Flere, c. kr. poštnega nadupravitelja v Ljubljani, na Domobranski cesti št. 7.

**Ij Ravnatelj kranjskega deželnega muzeja,** prof. dr. Josip Mantuani je bil imenovan od naučnega ministra za

stalnega člana umetniške komisije (sekcija za glasbo) ministristva za uk in bogočastje.

**Umrli** so v Ljubljani: Edvard Dev, sodni svetnik v pok., star 83 let. — Marija Lukanc, vdova čevljarskega pomočnika 48 let. — Ivana Črvan, bolniška devica, 42 let. — Marija Medič, mestna uboga, 85 let.

**Ij »Glasbena Matica«** v Ljubljani. Po smrti gospoda ravnatelja Frana Gerbiča prevzel je vodstvo glasbene šole tega zavoda po naročilu odbora gospod koncertni vodja Matej Hubad kot ravnatelj glasbene šole.

— **Vsled dražnje vina** je popolnoma upravičena zahteva občinstva, da bi se mere na steklenicah po gostilnah po pristojnem uradu redno preiskovale. Dobili se bodo, kakor nam zatrjuje poslani dopis, jako zanimivi slučaji.

**Domače umetniške razglednice.** V založništvu Marije Tičarjeve v Ljubljani je pravkar izšla nova serija umetniških razglednic po izvirnikih čislane slovenskega risarja in slikarja Maksima Gasparija. Mojrstrski izvedene v kranjskem narodnem slogu, kažejo te v reprodukciji dobro uspele razglednice prizore iz življenja naših kmetskih nevest in ženinov ter en prizor iz ljudskega bogočastja. Segave in prav zelo prikupljive razglednice, ki vsebujejo resnične umetniške vrednote se najbolje priporočajo same.

**Ij Izgubilo se je** v terek na poti od cerkve sv. Jakoba do Ambroževga trga ogrinjalo. Pošten najditelj je naprošen, naj odda proti nagradi Rozi Šober, Sv. Petra cesta 93.

**Primorske novice.**

**Razpust občinskega zastopa.** C. kr. namestništvo je razpustilo občinski zastop občine Dol-Otlica (politični okraj Goriška okolica) ter je v sporazumu z goriškim deželnim odborom poverilo začasno vodstvo občinskih poslov posestniku Francu Krapežu v Dolu.

**Smrt med begunci.** Kuliadovim iz Grgarja, sedaj v Mauer Ohlingu na Nižjem Avstrijskem, je 5. t. m. umrla triletna hčerka Anica.

**Profesor Kočnik** iz Gorice je sedaj v ruskem vojnem ujetništvu v Tari v Sibiriji.

**Zaplenjeno** je imetje lesnega trgovca Gino Trevesa iz Trsta, sedaj odstotnega. Osumljen je, da je zakrivil zločin proti vojni sili države.

**Kdor ve za naslov Ivana Vižintin,** ki je bil pred vojsko z Italijo posestnik in krčmar v Stadrežu pri Gorici (na Rojcah pri tovarni za led), naj ga javi »Posredovalnici za begunce« v Vrbovcu, pošta Mozirje, Stajersko.

**Pod kočijo je prišla** v terek 69letna Marija Butul, bivajoča v Trstu, via Borojevič št. 47. Zadobila je poškodbe na obrazu, desni roki in nogah.

**Ubij od električnega toka.** V ladjedelnici »Austria« v Trstu je tesarski vajenec Jordan Rodnis skočivši s spodnjih stopnic neke lestve na tla se dotaknil po nesreči pod zemljo napeljanega in na enem mestu malo odkritega elektrovođa, po katerem je tekel jak električni tok, ter ostal na mestu mrtev.

**Tatvina devetih žaldjev kave** v vrednosti 30.000 kron je bila zadnje dni maja meseca izvršena v skladišču št. 20 tržaške stare proste luke na škodo tržaške delniške družbe za čiščenje kave. V zvezi s to tatvino sta bila sedaj aretirana starinar Ernst V. in njegova ljubimka Amalija V., gostilničarka. Pri hišni preiskavi so bile najdene v starinarjem skladišču na tleh raztresene manjše količine kave. Odkod jih ima, ni znal povoljno razjasniti.

**Vojak utonil v vojaškem kopalnišču** v Trstu. V sredo popoldne se je kopal vojak v družbi mnogih svojih tovarišev v omejenem kopalnišču. Kakor se zdi, je nesrečnež izgubil v vodi vsled hipne slabosti zavest ter izginil pod morjem. Ko so ga bili z vso naglostjo potegnili ven, so sicer dva vojaška zdravnik in oni iz rešilne postaje poskušali, ga z umetnim dihanjem in drugimi sredstvi rešiti smrti, a bilo je že prepozno.

**Gad je pčil** na Repentabru pri Trstu 2letnega Josipa Urđič; prepeljali so ga v tržaško bolnišnico.

Št. 6913.

**Razglas.**

V istu §. 11. deželnega cestnega zakona z dne 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 iz leta 1913 se naznanja, da se je seznam občinskih cest in potov, ležečih v kat. občinah mesta ljubljanskega v javni seji občinskega sveta z dne 8. maja 1917, št. 6813 odobril ter je od 12. julija 1917 skozi štiri tedne v gospodarskem uradu mestnega magistrata ob navadnih uradnih urah vsakomur na vpogled razgrnjen.

O pravočasno vloženi pritožbah bo razsojal deželni odbor kranjski.

**Mestni magistrat ljubljanski**

dne 5. julija 1917.

1701

**Sanatorij na Sušaku (Pečine)** je na prodaj. Kakor se sliši, nameravajo zavod kupiti nekateri tržaški zdravniki, ki se že pogajajo z ravnateljstvom.

**Spominjajte se goriških beguncev!**

Kupi se

**damsko kolo**

dobro ohranjeno. Plačilo na željo tudi v blagu po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Lira 1683.«

Radi pomanjkanja prostora se

proda čez 100 let star

**glasovir**

velike vrste, toda dobro ohranjen. Kdor bi ga želel kupiti, naj se obrne na Ant. Jelenec, Dol. Logatec.

Oprso

**konjsko opremo**

za dva konja, novo, močno in jako fino izdelano prodam takoj.

Jože Rozman, Gradšče 13.



**NICHTS ÜBER DER GERÜSTSTEIN SALBE.**

Srbečico, potanje, solinarico, hrasto, izpušcaje, kožne bolezni, stare rane odpravi hitro in sigurno

**Jančarsko mazilo.**

De maza in pu. d. H. Mast. Tinktur 2 K, veliki l. 4 K, 6 K, 8 K, 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, 18 K, 20 K, 22 K, 24 K, 26 K, 28 K, 30 K, 32 K, 34 K, 36 K, 38 K, 40 K, 42 K, 44 K, 46 K, 48 K, 50 K, 52 K, 54 K, 56 K, 58 K, 60 K, 62 K, 64 K, 66 K, 68 K, 70 K, 72 K, 74 K, 76 K, 78 K, 80 K, 82 K, 84 K, 86 K, 88 K, 90 K, 92 K, 94 K, 96 K, 98 K, 100 K.

Gerő Sándor, Iokarnar, Nagy Körös st. 31.

**Sekačev,**

morda beguncev, se išče za posekanje 1500 m<sup>3</sup> bukovih drv v gori Storžec vas Povelje v fari Trstenik.

Janez Perné, Povelje, p. Kranj.



**Glasovirje, pianine harmonije in orhestrijone**

**S. Kmetetz Ljubljana,** Kolodvorska ulica 26. 124

**Trgovsko pomočnico**

dobro prodajalko, sprejme I. Kanduđer, trgovina mešanega blaga v Mengšu.

**Zamaške**

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELACIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovich zamaškov.

Sveže 1698

**maline in borovnice**

kupi lekarnar PICCOLI, LJUBLJANA

**Zahvala.**

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so mi došli povodom smrti iskrenoljubljene, nenadomestljivega soproga, gospoda

**Mihaela Bayer-ja**

izrekam tem potom v svojem in v imenu ostalih sorodnikov svojo globoko čutečo, srčno zahvalo.

Osobito se pa zahvaljujem častitim sestram usmiljenkam v deželni bolnici, ki so nepozabnemu rajniku stale ves čas njegovega trpljenja požrtvovalno ob strani, slavnemu Lichtenturnovemu zavodu ter si. sirotišnici Marijanišče za udeležbo dece pri mrtvaškem sprevedu, darovateljem krasnega cvetja ter vsem onim, ki so prihiteli tako iz Ljubljane kakor iz kamniškega okraja, da mi izkažejo pri pogrebu zadnjo čast.

Kristina Bayer roj. Vidic, vdov. Dečman.



Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bog poklical k sebi našo nepozabljeno in najboljšo soprogo, staro mater, svakinjo in teto, gospo

**Nežko Šuštršič**

v sredo dne 11. julija 1917 večkrat previdena s tolažili sv. vere.  
Pogreb preblage pokojnice bo v petek dne 13. julija ob 8. uri dopoldne. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači cerkvi in v podružnici pri sv. Duhu.

Preljubo pokojnico priporočamo v blag spomin.

V Semiču, dne 11. julija 1917.

Šuštršičeva rodbina.

**Magister, magistra ali nediplomirani asistent**

se takoj sprejme za lekarno v Stubici. Obširne ponudbe na:

**E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska 31-A.**

**Kostanjeve in bukove hlode**

kupi vsako množino franko vagon

**Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.**

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

**Mestna hranilnica v Radovljici**  
**Kmetska hranilnica in posojilnica v Radovljici**  
**Posojilnica v Radovljici**

dovoljujejo si tem potom naznaniti, da bodo pričeni z dnem 1. julija 1917 zjutraj za stranke uradovale

od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne  
razun v nedeljah in praznikih

ter prosijo, da blagovoli p. t. občinstvo vzeti to na znanje

<b>Ravnateljstvo</b>	<b>Ravnateljstvo</b>	<b>Ravnateljstvo</b>
Mestne hranilnice v Radovljici	Kmetske hranilnice in posojilnice v Radovljici	Posojilnice v Radovljici

**Vajence**

za mizarsko in tapetniško obrt sprejme **IVAN ČERNE**, zaloga pohištva v Ljubljani, Dunajska cesta št. 28. 1649

Proda se

1657

**POSESTVO**

hiša z vrtom, nekaj gozda, več njiv in travnikov. Natančneje se poizve ravno tam na Rupi št. 13., pri Kranju.



Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen, veščaka.

Poskusite pri: 2472

**Fran Szantner**

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Mesto posebnega obvestila.



Mestni pogrebni zavod.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno izgubo našega nepozabnega, najboljšega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

**Edvard Dev-a**

c. kr. deželnosodnega svetnika v pok.

kateri je v sredo dne 11. julija ob 7. uri zvečer, po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v 83. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega nepozabnega se vrši dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Jurčičev trg št. 2 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto dne 14. julija ob 9. uri dopoldne v stolni cerkvi.

V Ljubljani, dne 12. julija 1917.

Antonija Dev roj. Pirc  
soproga.

Edvard Dev, c. in kr. stotnik  
Oskar Dev, c. kr. okrajni sodnik  
sinova.

Antonija Doljan roj. Dev  
Eleonora Dev

Olga Rooss roj. Dev  
Mira Costaperaria roj. Dev  
hčere.

Pavla Dev roj. Rotkowsky  
Toni Dev roj. Vičič  
sinovi.

Dr. Jakob Doljan, c. kr. deželnosodni svetnik in nadporočnik avditor  
Josip Costaperaria, arhitekt in kr. nadporočnik  
zeta.

Fedja in Saša Dev  
vnuka.

Ponudite

1573 (12)

**Kostanjev les**

v hloilih ali polenju edino  
tvrdki

**Vinko Vabič, Zalec**

Takojsnje plačilo proti duplikatu  
voznega lista. Kulantno poslovanje!  
Navedi je ceno, množino v vagonih  
in rok oddaje.